



Besluit

Ons kenmerk : ACM/UIT/578655
Zaaknummer : ACM/22/176838
Datum : 1 juni 2022

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt op grond van artikel 5, vierde lid, onder h, en artikel 62, eerste lid, juncto artikel 62, tweede lid, onder a, van Verordening (EU) 2017/2195 van de Commissie van 23 november 2017 tot vaststelling van richtsnoeren voor elektriciteitsbalancerings (zoals gewijzigd door Uitvoeringsverordening (EU) 2021/280 van de Commissie van 22 februari 2021 houdende wijziging van Verordeningen (EU) 2015/1222, (EU) 2016/1719, (EU) 2017/2195 en (EU) 2017/1485, teneinde deze in overeenstemming te brengen met Verordening (EU) 2019/943) (hierna: EB Verordening) en op grond van artikel 2, tweede lid, van het Besluit van 19 december 2018, houdende regels ter uitvoering van Europese verordeningen betreffende de interne energiemarkt (hierna: Besluit uitvoering van Europese verordeningen) over het verzoek van TenneT TSO B.V. (hierna: TenneT) om af te wijken van de termijnen waarop TenneT gebruik moet maken van het platform voor de uitwisseling van balanceringsenergie uit frequentieherstelreserves met automatische activering (hierna: aFRR platform) en van het platform voor de uitwisseling van balanceringsenergie uit frequentieherstelreserves met manuele activering (hierna: mFRR platform).

Samenvatting

De EB Verordening heeft tot doel om de Europese balanceringsmarkten te integreren en te harmoniseren. Hiervoor wordt een reeks technische, operationele en marktregels vastgesteld voor het beheer en de integratie van nationale balanceringsmarkten tot één Europese balanceringsmarkt.

Als onderdeel van de uitvoering van de EB Verordening heeft TenneT een verzoek aan de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) voorgelegd om af te wijken van de termijnen waarop TenneT gebruik moet maken van het aFRR platform en het mFRR platform.

Op basis van de EB Verordening worden platforms voor de uitwisseling van standaardproducten voor balanceringsenergie opgericht. De transmissiesysteembeheerders hebben eind 2018 een voorstel voor de implementatie van zowel het aFRR als het mFRR platform bij alle regulerende instanties ingediend. ACER heeft deze voorstellen in januari 2020 in aangepaste vorm goedgekeurd. Vanaf 24 juli 2022 moeten alle TSO's gebruik maken van de aFRR en mFRR platforms. Op basis van de EB verordening mag een TSO zijn regulerende instantie verzoeken om later aan één of beide platforms deel te nemen; op 24 januari 2022 ontving de ACM dat verzoek van TenneT.

Het verzoek ziet op een uitstel van twee jaar. Dat is de maximale termijn waarvoor de ACM een afwijking mag toekennen, overeenkomstig artikel 62, negende lid van de EB Verordening.

De ACM concludeert dat niet is gebleken dat het verzoek in strijd is met eisen hiervoor in de EB Verordening. De ACM kent daarom het afwijkingsverzoek toe.

Belanghebbenden kunnen tegen dit besluit bezwaar maken bij de ACM.

Inhoud

Samenvatting	2
1 Inleiding en procedure van totstandkoming van dit besluit	4
2 Wettelijk kader	5
3 Het verzoek	5
4 Beoordeling	6
4.1 Informatievereisten	6
4.2 Beoordelingscriteria	6
4.2.1 Moeilijkheden in verband met de termijn voor toetreding	7
4.2.2 Risico's en gevolgen van tijdige toetreding voor de operationele veiligheid	8
4.2.3 Acties die ondernomen zijn om tijdige toetreding te vergemakkelijken	8
4.2.4 Gevolgen van de latere toetreding voor de non-discriminatie van en concurrentie met andere Europese marktdeelnemers, met name vraagrespons en hernieuwbare energiebronnen	8
4.2.5 Het effect op de algemene economische efficiëntie en de slimme-netinfrastructuur	8
4.2.6 De gevolgen voor andere programmeringszones en de algemene gevolgen voor het Europees marktintegratieproces	9
4.3 Conclusie	9
5 Dictum	10
Bijlage 1: relevante artikelen EB Verordening	11

1. Inleiding en procedure van totstandkoming van dit besluit

1. De EB Verordening heeft tot doel om de Europese balanceringsmarkten te integreren en te harmoniseren. Hiervoor wordt een reeks technische, operationele en marktregels vastgesteld voor het beheer en de integratie van nationale balanceringsmarkten tot één Europese balanceringsmarkt. Een belangrijk onderdeel van deze Europese balanceringsmarkt is de oprichting van Europese platforms voor de uitwisseling van standaardproducten voor balanceringsenergie, waaronder het aFRR platform en het mFRR platform.
2. De Europese transmissiesysteembeheerders (hierna: TSB's) hebben op 18 december 2018 een voorstel voor de implementatie van zowel het aFRR als het mFRR platform bij alle regulerende instanties ingediend. Op 24 juli 2019 hebben alle regulerende instanties ACER in lijn met artikel 5, zevende lid, van de EB Verordening verzocht een besluit te nemen over de ingediende voorstellen. ACER heeft deze voorstellen op 24 januari 2020 in aangepaste vorm goedgekeurd.¹ Volgens het goedkeuringsbesluit moeten alle TSO's vanaf 24 juli 2022 gebruik maken van de aFRR en mFRR platforms. De implementatie van het mFRR platform is inmiddels uitgesteld naar 15 september 2022; dat heeft te maken met de gevolgen van de oorlog in Oekraïne voor de ontwikkeling van het platform. Op basis van artikel 62, tweede lid, onder a, van de EB verordening mag een TSO zijn regulerende instantie verzoeken om af te wijken van de termijnen tegen welke een TSB gebruik moet maken van de Europese platforms. In artikel 62, negende lid, van de EB verordening is bepaald dat de regulerende instantie deze afwijking slechts één keer en voor een maximumperiode van twee jaar mag toekennen. Op grond van artikel 2, eerste lid, van het Besluit uitvoering van Europese verordeningen moet TenneT het verzoek ter goedkeuring voorleggen aan de ACM.
3. Op 24 januari 2022 ontving de ACM het verzoek van TenneT om af te wijken van de termijnen waarop TenneT gebruik moet maken van de aFRR en mFRR platforms voor de maximale periode van twee jaar (hierna: het verzoek). De ACM moet volgens artikel 62, zesde lid, van de EB Verordening binnen zes maanden na ontvangst van het verzoek een besluit nemen. Dit is op 24 juli 2022.
4. Om een zorgvuldige besluitvorming te waarborgen heeft de ACM het verzoek ter inzage gelegd en gepubliceerd op haar internetpagina. Van de terinzagelegging is kennis gegeven in Staatscourant 5982 van 25 februari 2022. De ACM heeft hiermee belanghebbenden in de gelegenheid gesteld zienswijzen te geven. Naar aanleiding van de terinzagelegging zijn geen zienswijzen ontvangen.
5. De indeling van dit besluit is als volgt. Hoofdstuk 2 van dit besluit bevat het wettelijk kader. Het ontvangen verzoek is samengevat in hoofdstuk 3. Hoofdstuk 4 bevat de beoordeling van het verzoek en hoofdstuk 5 het dictum.
6. Dit besluit bevat een bijlage. Deze bijlage is onderdeel van het besluit en bevat de relevante artikelen van de EB Verordening.

¹ ACER besluit nummer 02/2020 van 24 januari 2020 on the Implementation framework for a European platform for the exchange of balancing energy from frequency restoration reserves with automatic activation en ACER besluit nummer 03/2020 van 24 januari 2020 on the Implementation framework for a European platform for the exchange of balancing energy from frequency restoration reserves with manual activation.

2. Wettelijk kader

7. De ACM beslist op grond van artikel 5, vierde lid, sub h, en artikel 62, eerste lid, juncto artikel 62, tweede lid, onder a, van de EB Verordening en artikel 2, tweede lid, van het Besluit uitvoering Europese verordeningen. Artikel 62 van de EB Verordening is relevant in verband met het verzoek van TenneT. Zie bijlage 1 bij dit besluit voor een overzicht van de in dit randnummer genoemde artikelen.

3. Het verzoek

8. Het verzoek van TenneT ziet op een uitstel van twee jaar. Op basis van artikel 62, negende lid, van de EB Verordening mag de afwijking (met betrekking tot artikel 62, tweede lid, onder a, van de EB Verordening) slechts één keer en voor een maximumperiode van twee jaar worden toegekend door een regulerende instantie.
9. Volgens TenneT is latere toetreding tot de aFRR en mFRR platforms nodig omdat, samengevat:
 - pas in 2020/2021 in detail bekend was welke wijzigingen in de nationale processen, bij zowel TenneT als marktpartijen, nodig zijn;
 - de toetreding tot de platforms alle balansgerelateerde processen raakt en daarom ook raakt aan, respectievelijk afhankelijk is van, lopende ICT-trajecten; en
 - afstemming met marktpartijen nodig is.
10. Er zijn een aantal specifieke aandachtspunten die voor de planning het meest kritisch zijn, aldus TenneT. Het gaat dan om:
 - het implementeren van een gate-sluitingstijd voor balanceringsenergie voor aanbieders van balanceringsdiensten (hierna: BSP's) van aFRR en mFRR van 25 minuten;
 - het implementeren van een minimum biedomvang van 1 MW voor aFRR;
 - het introduceren van twee nieuwe mFRR producten voor balanceringsenergie, inclusief een bijbehorende aanvraag voor het gebruik van een specifiek product; en
 - het inrichten van een netveiligheidsproces.
11. Daarnaast verwijst TenneT naar afhankelijkheden van andere grote lopende ICT-trajecten, met name:
 - de wijziging van het berichtformat voor energiebiedingen van een BSP biedbericht (van EDINE naar XML);
 - de implementatie van een nieuw Energy Management System (hierna: EMS) dat door een TSO gebruikt wordt voor de real-time operatie van het net; en
 - het vernieuwen van de applicatie voor ondersteunende diensten ('ancillary services').
12. Aangezien de benodigde ICT-wijzigingen en overige aanpassingen niet voor medio 2024 afgerond zullen zijn, is het voor TenneT niet mogelijk om op 24 juli 2022 gebruik te maken van het aFRR en het mFRR platform en is een uitstel van 2 jaar noodzakelijk, aldus het verzoek.

4. Beoordeling

4.1. Informatievereisten

13. Artikel 62, vijfde lid, van de EB Verordening bepaalt dat het verzoek de volgende informatie bevat:
 - a) de bepalingen waarvoor een afwijking wordt gevraagd;
 - b) de periode waarvoor de afwijking wordt gevraagd;
 - c) een gedetailleerd plan en een gedetailleerd tijdschema waarin is aangegeven hoe de tenuitvoerlegging van de relevante bepalingen van deze verordening moet worden aangepakt en gegarandeerd na afloop van de afwijkingsperiode;
 - d) een beoordeling van de gevolgen van de gevraagde afwijking voor aangrenzende markten; en
 - e) een beoordeling van de mogelijke risico's die de gevraagde afwijking inhoudt voor de integratie van balanceringsmarkten in heel Europa.
14. TenneT vraagt om een afwijking van twee jaar van de in artikel 20, zesde lid, en artikel 21, zesde lid, van de EB Verordening genoemde termijnen waarop TenneT gebruik moet maken van het aFRR platform en het mFRR platform.
15. Het verzoek bevat de noodzakelijke implementatiestappen en planning die voor ingebruikname van de platforms doorlopen moeten worden. TenneT geeft tevens aan dat er risico's bestaan waardoor de definitieve oplevering later kan zijn dan de gevraagde termijn van afwijking. Aangezien de ACM niet meer dan twee jaar uitstel kan verlenen wordt dit in het vervolg buiten beschouwing gelaten.
16. TenneT beschrijft in het verzoek tevens de gevolgen van de verlate toetreding voor aangrenzende markten. TSB's die al wel aan de platforms deelnemen, kunnen, op momenten dat er grenscapaciteit beschikbaar zou zijn, geen gebruik maken van Nederlandse biedingen voor mFRR en aFRR. TenneT geeft aan niet in te kunnen schatten wat de prijseffecten hiervan zullen zijn.
17. Volgens TenneT worden ook de volgende twee jaar stappen gezet op het gebied van harmonisatie en integratie en is het zorgvuldig doorlopen van het implementatietraject eveneens belangrijk voor het integratieproces van de balanceringsmarkten in heel Europa.
18. Op basis van het voorgaande concludeert de ACM dat het verzoek de informatie bevat die is voorgeschreven door artikel 62, vijfde lid, van de EB Verordening.

4.2. Beoordelingscriteria

19. Op grond van artikel 62, achtste lid, van de EB Verordening moet de regulerende instantie bij de beoordeling van het afwijkingsverzoek rekening houden met de volgende aspecten:
 - a) de moeilijkheden in verband met de tenuitvoerlegging van de desbetreffende bepaling of bepalingen;
 - b) de risico's en gevolgen van de desbetreffende bepaling of bepalingen voor de operationele veiligheid;
 - c) de acties die zijn ondernomen om de tenuitvoerlegging van de desbetreffende bepaling of bepalingen te vergemakkelijken;

- d) de gevolgen van de niet-toepassing van de desbetreffende bepaling of bepalingen voor de non-discriminatie van en concurrentie met andere Europese marktdeelnemers, met name wat vraagrespons en hernieuwbare energiebronnen betreft;
- e) het effect op de algemene economische efficiëntie en de slimme-netinfrastructuur; en
- f) de gevolgen voor andere programmeringszones en de algemene gevolgen voor het Europees marktintegratieproces.

1.1.1. Moeilijkheden in verband met de termijn voor toetreding

- 20. Een belangrijke belemmering voor tijdige toetreding is het feit dat de implementatie van benodigde aanpassingen samenvalt met de al langer lopende vernieuwing van de voor balancering relevante ICT van TenneT.
- 21. Voor toetreding tot de platforms moeten belangrijke aanpassingen worden doorgevoerd in het Nederlandse balanceringsontwerp. Een aantal van deze aanpassingen, bijvoorbeeld het verkorten van de volledige activeringstijd (hierna: FAT) van aFRR naar vijf minuten, zal tijdig worden afgerond.
- 22. Veel aanpassingen moeten in de ICT omgeving van TenneT (en deels van BSPs) worden doorgevoerd. Hierbij speelt dat TenneT sinds 2016 bezig is met (de voorbereiding van) het vervangen van cruciale onderdelen van de voor balancing gebruikte ICT. Het gaat hierbij om:
 - het vervangen van het EMS. Een belangrijk onderdeel van het EMS is het Power Management Systeem (hierna: PMS) dat de huidige frequentie vermogens regelaar (FVR) zal vervangen;
 - het vernieuwen van de software voor ondersteunende diensten (hierna: ASE); en
 - de wijziging van het BSP biedbericht format van EDINE naar XML.
- 23. Deze vervanging van verouderde onderdelen in de ICT zou ook zonder toetreding tot de platforms nodig zijn. De ICT aanpassingen zijn echter voor een groot deel noodzakelijk voor implementatie van de benodigde wijzigingen voor ingebruikname van de platforms door TenneT. Sommige wijzigingen zouden niet voldoende robuust en betrouwbaar in de bestaande systemen van TenneT kunnen worden geïmplementeerd, nog los van de vraag of het efficiënt zou zijn om deze aanpassingen twee keer (in de oude en de nieuwe systemen) door te voeren.
- 24. Hiermee wordt de ingebruikname van de platforms door TenneT afhankelijk van de implementatie van onderdelen van deze bredere ICT-projecten binnen TenneT. Deze implementatie zal niet voor het tweede kwartaal van 2023 (PMS inclusief functionaliteiten voor de platforms) respectievelijk eind 2023 (ASE inclusief aanpassingen voor de platforms) gereed zijn. De wijzigingen moeten vervolgens ook bij BSP's worden geïmplementeerd, respectievelijk er moet prekwificatie van BSP's plaatsvinden. Tot slot moeten de benodigde interoperabiliteit testen met de platforms worden uitgevoerd.
- 25. Andere aanpassingen, zoals het aanpassen en inrichten van de beprijzing en verrekening in de balanceringsmarkt, vergen substantiële aanpassingen in het marktontwerp. Deze aanpassingen lopen parallel met de technische wijzigingen.
- 26. Tot slot heeft TenneT geconstateerd dat het veilig beschikbaar stellen van grenscapaciteit voor de balanceringsplatforms vereist dat er een geautomatiseerd netveiligheidsproces moet worden ingericht. TenneT zal hiervoor verbeteringen in de eigen ICT doorvoeren. Daarnaast spelen hierbij Europese trajecten die het inzicht van TSO's in de actuele uitwisseling op de balanceringsplatforms moet

verbeteren.

1.1.2. Risico's en gevolgen van tijdige toetreding voor de operationele veiligheid

27. Als TenneT per 24 juli 2024 aan de platforms zou deelnemen dan zouden de voor toetreding noodzakelijke aanpassingen in de *bestaande* systemen van TenneT moeten worden uitgevoerd. De ACM acht het noodzakelijk dat het balanceringsmechanisme betrouwbaar is en dat de communicatie met BSP's en met de Europese platforms voldoende snel en robuust verloopt. Op basis van de door TenneT aangeleverde informatie is dat niet mogelijk met gebruikmaking van de bestaande ICT-systemen.
28. Een ander potentieel risico is dat in het voorjaar van 2021 gebleken is dat TenneT het netveiligheidsproces nog niet voldoende heeft ingericht om veilig grenscapaciteit vrij te kunnen geven. Er wordt op dit moment gesproken over mogelijkheden om de uitwisseling waar nodig in real-time te beperken.

1.1.3. Acties die ondernomen zijn om tijdige toetreding te vergemakkelijken

29. Binnen de implementatie van de bredere ICT-trajecten is waar mogelijk prioriteit gegeven aan onderdelen die noodzakelijk zijn voor toetreding tot de Europese platforms. Zo is bijvoorbeeld bij de vervanging van het EMS prioriteit gegeven aan het PMS. Daarnaast zal TenneT in overleg met de ACM blijven onderzoeken waar tijdwinst kan worden gehaald.
30. Wat betreft de netveiligheidsprocessen is TenneT zowel alleen als in samenwerking met andere TSB's op zoek naar oplossingen.

1.1.4. Gevolgen van de latere toetreding voor de non-discriminatie van en concurrentie met andere Europese marktdeelnemers, met name vraagrespons en hernieuwbare energiebronnen

31. De Nederlandse balanceringsmarkt voorziet in een gelijk speelveld van hernieuwbare energiebronnen en overige energiebronnen. Vraagrespons kan eveneens op gelijke voet deelnemen. De in 2022 gecreëerde mogelijkheid van een beperkt aantal biedingen van minimaal 1 MW maakt deelname door vraagrespons, maar ook deelname door opslag en geaggregeerd aanbod, aantrekkelijker.
32. Latere toetreding beperkt wel de concurrentie met andere Europese deelnemers. TenneT kan immers onbalans niet door andere TSB's laten oplossen die dan BSP's in hun eigen programmeringszone zouden activeren in plaats van Nederlandse BSP's. Andersom kan TenneT Nederlandse BSP's niet ten behoeve van andere TSB's activeren. Hoe vaak dit in de praktijk zou voorkomen is nog moeilijk te voorzien. Dit hangt er vanaf hoeveel grenscapaciteit beschikbaar zou zijn en hoe de gezamenlijke biedladder na deelname van TenneT eruit zou zien.

1.1.5. Het effect op de algemene economische efficiëntie en de slimme-netinfrastructuur

33. Tijdige deelname van TenneT aan de aFRR en mFRR platforms zou tot een efficiëntere activering van aFRR en mFRR door de Europese TSB's moeten leiden. Als activering in Nederland goedkoper is én de benodigde grenscapaciteit beschikbaar is dan kunnen andere deelnemende TSB's hun onbalans

immers door TenneT laten oplossen die dan de goedkopere lokale aanbieders zou activeren. Andersom geldt hetzelfde. Hoe groot dit effect zou zijn is nog moeilijk te voorzien. Dit hangt ervan af hoeveel grenscapaciteit beschikbaar zou zijn en hoe de gezamenlijke biedladder na deelname van TenneT eruit zou zien.

34. Er is geen relevant effect op de slimme-netinfrastructuur.

1.1.6. De gevolgen voor andere programmeringszones en de algemene gevolgen voor het Europees marktintegratieproces

35. De latere toetreding van TenneT tot de aFRR en mFRR platforms vertraagt de integratie van de balanceringsmarkten. TenneT zet ondertussen wel stappen richting harmonisatie en neemt al deel aan het onbalansnettingplatform en aan de coöperatie van frequentiebegrenzingreserves.

4.3. Conclusie

36. Op basis van het voorgaande concludeert de ACM dat toetreding tot de aFRR en mFRR platforms op 24 juli 2022 in de praktijk niet uitvoerbaar is. Daarnaast concludeert de ACM dat de maximaal mogelijke afwijking van de termijn voor ingebruikname van de aFRR en mFRR platforms van twee jaar noodzakelijk is om (i) de benodigde aanpassingen in de nieuwe systemen voor balancering van TenneT door te voeren, (ii) de benodigde aanpassingen aan de kant van BSP's te implementeren en (iii) de benodigde tests met de platforms uit te voeren.
37. Op grond van het voorgaande concludeert de ACM dat niet is gebleken dat het verzoek in strijd is met eisen hiervoor in de EB Verordening. De ACM kent daarom het afwijkingsverzoek van TenneT voor afwijking van de termijn voor ingebruikname door TenneT van de aFRR en mFRR platforms toe met een maximumperiode van twee jaar. Dit betekent dat TenneT uiterlijk op 24 juli 2024 de aFRR en mFRR platforms in gebruik moet nemen.

5. Dictum

38. De Autoriteit Consument kent het afwijkingsverzoek van TenneT voor afwijking van de termijn voor ingebruikname door TenneT van de aFRR en mFRR platforms toe met een maximumperiode van twee jaar. Dit betekent dat TenneT uiterlijk op 24 juli 2024 de aFRR en mFRR platforms in gebruik moet nemen.
39. Van dit besluit wordt mededeling gedaan in de Staatscourant. Voorts publiceert de Autoriteit Consument en Markt dit besluit op de internetpagina van de Autoriteit Consument en Markt.
40. Dit besluit treedt in werking op 2 juni 2022.

's-Gravenhage,
Datum: 1 juni 2022

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,

mr. P.C.M. Bijlenga
Teammanager Directie Energie

*Als u rechtstreeks belanghebbende bent, kunt u bezwaar maken tegen dit besluit. Stuur uw gemotiveerde bezwaarschrift naar de Autoriteit Consument en Markt, Juridische Zaken, postbus 16326, 2500 BH Den Haag. Graag ontvangen wij uw bezwaarschrift **binnen zes weken** na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt. In uw bezwaarschrift kunt u de Autoriteit Consument en Markt verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de bestuursrechter.*

Bijlage 1: relevante artikelen EB Verordening

Artikel 5

Goedkeuring van voorwaarden of methodologieën van TSB's

1. Elke regulerende instantie of, naargelang van het geval, het Agentschap keurt de in overeenkomstig de leden 2, 3 en 4 door de TSB's ontwikkelde voorwaarden of methodologieën goed. Alvorens de voorwaarden of methodologieën goed te keuren, herzien het Agentschap of de relevante regulerende instanties de voorstellen indien nodig, na raadpleging van de respectieve TSB's, om ervoor te zorgen dat deze in overeenstemming zijn met het doel van deze verordening en bijdragen tot marktintegratie, non-discriminatie, effectieve mededinging en de goede werking van de markt.

[...]

4. De voorstellen voor de volgende voorwaarden of methodologieën, alsmede wijzigingen daarvan, worden per geval ter goedkeuring voorgelegd aan alle regulerende instanties van elke betrokken lidstaat:

[...]

h) de vrijstellingen van een of meer bepalingen van deze verordening, zoals bepaald in artikel 62, lid 2;

[...]

Artikel 62

Afwijkingen

1. Een in artikel 37 van Richtlijn 2009/72/EG bedoelde regulerende instantie kan, op verzoek van een TSB of op eigen initiatief, de relevante TSB's toestaan af te wijken van één of meer bepalingen van deze verordening overeenkomstig leden 2 tot en met 12.

2. Een TSB kan om afwijking van de volgende eisen verzoeken:

a) de termijnen tegen dewelke een TSB gebruik moet maken van de Europese platforms overeenkomstig artikel 19, lid 5, artikel 20, lid 6, artikel 21, lid 6, en artikel 22, lid 5;

[...]

3. Het afwijkingsproces moet transparant, niet-discriminerend, niet-vooringenomen en goed gedocumenteerd zijn en zijn gebaseerd op een met redenen omkleed verzoek.

4. TSB's dienen een schriftelijk verzoek tot afwijking in bij de relevante regulerende instantie, uiterlijk zes maanden vóór de datum van toepassing van de bepalingen waarvan afwijking wordt gevraagd.

5. Het afwijkingsverzoek bevat de volgende informatie:

a) de bepalingen waarvoor een afwijking wordt gevraagd;

b) de periode waarvoor de afwijking wordt gevraagd;

c) een gedetailleerd plan en een gedetailleerd tijdschema waarin is aangegeven hoe de tenuitvoerlegging van de relevante bepalingen van deze verordening moet worden aangepakt en gegarandeerd na afloop van de afwijkingsperiode;

d) een beoordeling van de gevolgen van de gevraagde afwijking voor aangrenzende markten;

e) een beoordeling van de mogelijke risico's die de gevraagde afwijking inhoudt voor de integratie van balanceringsmarkten in heel Europa.

6. Uiterlijk zes maanden na de dag waarop de relevante regulerende instantie een afwijkingsverzoek heeft ontvangen, neemt zij een besluit over dat verzoek. Vóór deze termijn verstrijkt, kan deze met drie maanden worden verlengd als de regulerende instantie nadere informatie vraagt aan de TSB die om de afwijking verzoekt. Deze aanvullende periode gaat in als alle informatie is ontvangen.

7. De TSB die om de afwijking verzoekt, moet alle door de relevante regulerende instanties gevraagde aanvullende informatie binnen twee maanden na dat verzoek indienen. Als de TSB de gevraagde informatie niet binnen die termijn indient, wordt het afwijkingsverzoek geacht te zijn ingetrokken, tenzij:

a) de relevante regulerende instantie vóór het verstrijken van de termijn besluit een verlenging toe te kennen;

b) de TSB vóór het verstrijken van de termijn de relevante regulerende instantie middels een met redenen omklede motivering ervan in kennis stelt dat het afwijkingsverzoek volledig is.

8. Bij de beoordeling van het afwijkingsverzoek of vóór de toekenning van een afwijking op eigen initiatief, houdt de relevante regulerende instantie rekening met de volgende aspecten:

a) de moeilijkheden in verband met de tenuitvoerlegging van de desbetreffende bepaling of bepalingen;

b) de risico's en gevolgen van de desbetreffende bepaling of bepalingen voor de operationele veiligheid;

c) de acties die zijn ondernomen om de tenuitvoerlegging van de desbetreffende bepaling of bepalingen te vergemakkelijken;

d) de gevolgen van de niet-toepassing van de desbetreffende bepaling of bepalingen voor de non-discriminatie van en concurrentie met andere Europese marktdeelnemers, met name wat vraagrespons en hernieuwbare energiebronnen betreft;

e) het effect op de algemene economische efficiëntie en de slimme-netinfrastructuur;

f) de gevolgen voor andere programmeringszones en de algemene gevolgen voor het Europees marktintegratieproces.

9. De relevante regulerende instantie stelt een met redenen omkleed besluit op met betrekking tot een verzoek om afwijking of een op eigen initiatief toegekende afwijking. Als de relevante regulerende instantie een afwijking toekent, specificeert zij de duur ervan. De afwijking mag slechts één keer en voor een maximumperiode van twee jaar worden toegekend, behalve voor de afwijkingen in lid 2, onder c) en d), die tot 1 januari 2025 mogen worden toegekend.

10. De relevante regulerende instantie stelt de TSB, het Agentschap en de Europese Commissie in kennis van haar besluit. Het besluit wordt ook op de website van de relevante regulerende instantie gepubliceerd.

11. De relevante regulerende instanties houden een register bij van alle afwijkingen die zij hebben verleend of geweigerd en verstrekken het Agentschap minstens om de zes maanden een geactualiseerd en geconsolideerd register, waarvan ook een exemplaar aan het ENTSO-E wordt bezorgd.

12. Het register bevat met name:

a) de bepalingen waarvan afwijking wordt toegestaan of geweigerd;

b) de inhoud van de afwijking;

c) de redenen voor het toestaan of weigeren van de afwijking;

d) de gevolgen van het toestaan van de afwijking.